

تصوير ابو عبد الرحمن الكردي

زنجیره‌ی هاوہ لانی پیغمبر

(۵)

نہ بوو نہ پیوونی نہ نصاری

(خالیدی کوہی زہید)

حبیب محمد سعید

۱۴۰۲ ک - ۱۹۸۲ ز

طائر قادری

زنجیرہی ہاواہ لانی پیغمبر

(۵)

تہ بولو تہ بیووی تہ نصاری

(خالیدی کوپی زید)

حبیب محمد سعید

۱۴۰۲ ک - ۱۹۸۲ ز

چاپخانہی (الحوادث) ، بغداد - ۱۹۸۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نازیزه کانم ، ئەهی هاووە له شیرینه کانی پیغه مبهری

خوا . . .

چاک لام پوونه تهنها موسلمانە کان بەدڵ و بە گیان
تیوهی بە پزیزیان خووش ئەوێت ، چونکە رهفتاری
شیرین و کاری مەردانە تان شارەزان . . بە لام نەفام و
هەرزە و خوڤه‌رست و خەله‌تاو و مێشک بەنج کراوو
بە کرێ گیراوی کانی بیگانهی کافر ، هەر وهک شه‌مشه‌مه
کوێره‌ توانای بینینی خووری نی‌یه ، ئەوانیش دلیان
اقه‌ت ناگرێ ژیا‌نی تیوهی قاره‌مان پیشکەش به
موسلمانە کان بکرێت ، چونکە خو‌یان ئەزانن ئیتر نیازی
گلاویان نایه‌ته‌ دی . .

پیشکش

پیشکش بیت :

★ به و مسلمانانہی کہ پھیمانسی وہ فاداریسی و راستگوئی بہ رامبر بہ ٹاینہ کہیان ٹہ دہن بہ حوا •

★ به و مسلمانانہی سہرو مالیان تہرخان ٹہ کہن بؤ بہرز کردنہ وہی ٹالای خوا لہ سہر زہ و پیدا ••

★ به و مسلمانانہی کہ پیغہ مہری ٹازیزیان - صلی اللہ علیہ وسلم - لہ گیان و سہرو مالیان خوشتر ٹہویت و ہہ مرو شنی ٹہ کہنہ قوربانسی خوئی و ریازہ کہی ••

پیشہ کی

الحمد لله رب العالمين ، الصلاة والسلام على سيد
المرسلين واتباعه المخلصين اجمعين •

ژیان به بی بیروباوہ پڑیائی کی ہیچہ ، بگرہ زیان
نی یہ مردنہ •• بہ لام بہ دہردی سہریسی و مہینہت و
سزاو ٹازارہ وہ ••

• • • کہواتہ بیروباوہ پڑیائی سہرہرزیی مرؤفہ • •
مایہی حسانہ وہی مرؤفہ • • مایہی ژیانئی ٹاسوودہیی و
بہختیاریی و کامہرانی مرؤفہ ، لہ ہہردوو جیہاندا ••
• • • بیروباوہ پڑیائی کہ ٹہمہی لی بی تیہنہا ٹیسلامہ • •
تہنہا ٹیسلامہ دہردی ٹادہ میزادی گیرخواردوو چارہ سہن

بكا ••• تهنه ئىسلامه و بهس ، ئىتر هه موو تووله رىڭاكان
دهستى مرؤفايه تى يان برىوه ••• توپى راو كوردنى
ئاده مىزادى چاوبه ستراون •••

هاوه له بهرپزىه كانى پىغه مبهرى خوا - صلى الله
عليه وسلم - زور چاك له مه گه يشتن بوپه برپارىان دا
سهرو مالىان بكه نه قوربانى ، تابىرو بووه پره كه يان گه شه
بكاو جيهان گهش بكا ته وه •••

كه واته زىانى قاره مانان بهم شىوه يه بووه و هه ر بهم
شىوه يهش نه بيت •••

به لام ئه وانه ي كه له هه ر كوئى بابوو له وئى شه ن
ئه كه ن ، ئه وانه نه نر خى خويان ئه زانن وه نه نر خى
بىرو باوه پرىش ، وه ئه و وشه ورشه دارانهش كه له
زمانى لووسيان ده ر ئه چن تهنه وشه ن و بهس ••• وشه ش
به تهنه ر وئى له روژان ئاده مىزادى نه حه ساندووه ته وه •••

ٲه‌مه راستی‌یه که ٲیویسته هه‌لگرانی بیروباوه‌ٲی
قورٲان له‌به‌ر چاویان ٲیت ••

ٲیویسته بزانی موسلمان بوون بریتی‌یه له‌ٲه‌یمان‌دان
به‌خوای گه‌وره ، ئینجا ٲیکووشان به‌سه‌رو به‌مال‌و
به‌خوشویستی شه‌هیدی و باک نه‌بوون له‌خه‌شم و قینی
کافران ••

هیوادارم خوای گه‌وره له‌سه‌ر راستی رامن
گری و مه‌به‌ستیشان له‌هه‌ووو کاریکدا ره‌زانه‌ندی
ٲه‌وٲیت و به‌س ••

نووسه‌ر

ٲٲ / موچه‌ٲٲه‌می / ٲٲ

ٲٲ / ته‌شرینی دووه‌می / ٲٲ

بەخش وەر

ئیماندارانى مەدینە ئەم سەت و ئەو سەت بەتەمای
بەدیدار شادبوونى پىنغەمبەرى ئازىز بوون ، تا ئەو بوو
گەيشتە بەرەو و لە قەراغ مەدینەدا ، لە « قوباء » ، چوار
رۆژ مایەو و لەو ماوەدا مەزگەوتى قوبائى دروست کرد ،
كە يەكەم مەزگەوتى بوو مۇسەلمانان بىاتيان نا تا بىتە
مەلبەندى خواناسىي ••

ئىنجا دواى ئەو پىنغەمبەرى خوا - صلى الله عليه
وسلم - قوبائى بەجى هېشت و بە سواریى وشترەكەى
هاتە ناو مەدینەو •

ئەبى بۆمالى كى پروا ؟

كى هەلبۇزىرى و بىتە مېوانى ؟

پىا و ماقوولان و ناودارانى مەدینە ئەهاتە سەررىنگەى و

هەریە که یان هەولێ ئەدا پێغەمبەری خوا - صلى الله
عليه وسلم - له مالى ئەوا دابەزى ۰۰

یهك له دواى یهك گەورە پیاوان ئەهاتنە رینگاکەى و
دەریان ئەبڕى کهوا زۆر حەز ئەکەن بێتە میوانیان و
بەخزمەتى بگەن و هیزو تواناو غیرە تیان بکەنە قەلغان
بۆى ۰۰۰

هەریە که یان بە ئاوانەو بوو خۆشەوێستى
موسلمانان و فێنكى دلان و روشنایی چاوه کانیان له مالى
ئەوا میوان بێت ، تاخێرو بێر بڕۆى بە سەریا ۰۰

له وانەى که هاتنە رینگای کۆمەلێ له تیرەى عەدىی
کۆرپى نەججار بوو که خالوانى ١٠ پیری پێغەمبەر بوون ،
وتیان بە پێغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - : ئیمە
خالواتین ، خێراکە ، وەرە دابەزە لامان ئیمە خاوەنى
پیاوو هیزو دەسەلانتین ، ئیتر باخزمایە تیمان بووستى ۰۰
له ئیمە تێپەر مەکەو مەچۆ بۆ لای کەسوتەر ۰۰ ئەى

پښه مبهري خوا له بهر خزمایه تیمان که سی تر له ټیمه له
پښتر نیه بوټ ♦♦

به لام پښه مبهري نازیز - صلی الله علیه وسلم - که
هموو رهفتاریکی ریک و پیک و بی کهم و کورپیه ، بوټ
ټه وهی دلی هموو یان رازی بیټ و ههست به جیاوازی
نه کهن هه رچی جاری کومه ای هه و نیان ټه دا وشتره که
لاپی بدن ، ټه یفه رموو :

« دعوها فانها مأمورة - وازی لی بینن ، فرمانی
پادراوه » ♦

فرمانی پیا دراوه تاهه ر شوینی خوا بیهوی دیاری
بکا ♦♦ شوینی دیاری بکا تابیته مزگه وتی ټیسلام ♦♦♦
تابیته خانووی پښه مبهري ټیسلام ♦♦ ټا بیته شوین و
ماوای پښه مبهري نازیز ، هه تا دوی کوچ کردنیشی ♦♦
وشتره که هه روا به پیی ټه و نه خشمه یه ی که بوټی

كيشرابوو ، ورده ورده و لهسرخو ههنگاوى
 ههته گرت ، له كاتىكا سهردارى مرؤفايه تى به سهر
 پشتيه وه بوو . . . كۆمه لى ئيمانداريش - به نايبه تى
 نه نصاره كان - وان له وپه پرى خوڭشى و كامه رانيدا . . .
 ئه م روژه به گه وره ترين روژى ته مه نيان ئه زانن كه وا
 خوشه ويستى خوا - صلى الله عليه وسلم - كوچى
 كردوته ناويان ، بويه هه ريه كه يان به ئاواته وه بوو ،
 وشتره كه له به رده م مالى ئه وانا چوك دابدا تا
 خوشه ويسترين پياو بيته ميوانيان . . .

چاخ خوڭشى و كامه رانى يه كه له جيهانا ئه گانه ئه وهى
 كه يئغه مبه رى ئىسلام ، رزگار كهرى مرؤفايه تى
 ماف خوراو - صلى الله عليه وسلم - بيته ميوان . . . بيته
 ميوانى كيش ؟! ميوانى ئه وانهى كه به شوويه كه بوونه
 كۆمهك و پشتيوان بو ئايىنى خوا كه كه قورئانى پىروژ
 باسيان ئه كا !!

هەر که وشتره که بهردهم مائیکی به جئی نه هیشت
خهم و خهفت نه و خیزانهی دانه گرت و خوشیی و
تیشکی هیوا نه که وته دلئی مالی دووهمه وه که به نکو
میوانی ناوازه بهر نه وان که ویی ..

هه روا وشتره که له سه ره وتی خوی بهرده وام
بوو به ره و شوینی دیاری کرا و بوی .. موسلمانانه کانیش
به دوایه وه نه پرۆیشتن و به گهرمی چاوه پری یان نه کرد
تا بزنان کییه نه وهی وا نه وهنده خوا به خه وه ری
کردووه و پیغه مبه ری خوا - صلی الله علیه وسلم -
نه بیته میوانی ؟

هه تا نه وه بوو گه یشته گوره پائیکی چۆل و تیا یا
چۆکی دادا .. به لام پیغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم -
دانه به زی .. دوا ی تووزیک وشتره که هه لسا و که وته
زی ، پیغه مبه ریش - صلی الله علیه وسلم - جله وی بو
شل کرد بوو .. تا سه ره به سستی خوی وه رگری و چۆن

فهرمانی پیا دراوه وا بکا •• نهوندهی پی نه چوو
گه پرایه وه دواو له شوینی یه کهم جاریان چوکی
دادایه وه ••

خاوهن مال که نه مهی دی ههستی کرد که وا
پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه وسلم - بووه به میوانی
نه وان •• خویشی و شادمانی که وته دلئی نه بوو
نه یوو به وه (۱) ••

چ به خشیشکی نه م سهر زه وی یه نه گاته نه مهی که
پیغه مبهری ئیسلام و خوشه ویستی موسلمانان - صلی الله
وسلم - بیته میوانی؟ نه بی چ فه پرو پیروزی و
به خته وه رییه ک برژی به سهر یانا؟!

(۱) نه بوو نه یوووب خه زره جی یه و به شداری پی یمانی
عهقه بهی دووه می کردووه •• پیغه مبهری خوا
- صلی الله علیه وسلم - له گهل موضعه بی کوری
عومه یردا کردنیه برا ••

بۆیه خیرا له ناو موسلمانانە راوەستاوە کانا بەو پەڕی
 خۆشی یەوێ دەرپەڕی و له پێغه مبه‌ری ئازیز - صلی الله
 علیه وسلم - چووێ پێشه‌وه و به‌خیر هاتنیکی گه‌رمی لی
 کرد . . . به‌خیر هاتنیکی وه‌های لی کرد که زمان و پینووس
 ناتوانن ده‌ری برن مه‌گه‌ز ته‌نها دڵ و رو‌حی موسلمان
 بزانی چۆن به‌ خیر هاتنیک بووه!! ئینجا شت و مه‌که‌کانی
 هه‌گرت و دای به‌شانی، هه‌روه‌ک هه‌موو گه‌نج و
 جه‌واهیری دنیای هه‌لگرتی . . هه‌لی گرتن و بردنیه‌وه
 بۆ مالی خۆیان و ئه‌سه‌دی کۆری زوراره‌ش و شتره‌که‌ی
 برده‌وه مالی خۆیان .

که پێغه مبه‌ر - صلی الله علیه وسلم - دابه‌زیی و
 بۆی ده‌رکه‌وت و یستی خوا وایه ئه‌م شوینه بکرتیه
 مزگه‌وت و نیشته‌گای یه‌کجاری خۆی، جا فه‌رموی :

« رب انزلنى منزلا مباركا وانت خير المنزلين » ..

ئىنجا لەبارەى شوپنە كەووە - كە خەرمانى وشك

كردنى خورما بوو - پرسىارى كرد ..

خەرمانە كە هى دوو هەتو بوو كە ئەسەدى كورى

زورارە سەر و كارىي ئە كردن ... دوو كورپە كە كە

زانى يان پىغەمبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم

پىويستە شوپنى چۆك دادانى وشترە كە بكا بە مزگەوت ،

ويستيان بە خۆپايى دەستى لى هە لگرن لە پىناوى خوادا ،

بەلام پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ئەمەى پەسەند

نە كردو لى كپىن - ديارە بە ئامادەىي مامۆكەيان

ئەسەدى كورپى زورارە - بە دە دىنارى ئەو چەرخە ..

ئە بوو ئەبووب سوپاسى خواى پەرورەدگارى كرد

بۆ ئەم بەخششمە گەورەيە كەوا خۆشەويستە كەى كردە

میوانی و له ناو هه موو ماله موسلمانه کانا تهوی بو ئهم
بهخششه هه لئزارد ..

پێغه مبهری خوشه و یست - صلی الله علیه وسلم -
چوو مالی ته بوو ته ییوب .. خانوو هه یان دوو قات
بوو .. جا ته بوو ته ییووب بو تهوی زیتر ریز له
میوانی ئازیز بگریت بالآخانه کهی بو چۆل کرد ...
به لام پێغه مبهر - صلی الله علیه وسلم - دلی به قاتی
خواره وه بوو ، تهویش له فهرمانی دهرنه چوو و قاتی
خواره وهی بو چۆل کرد ..

شه و داهات و پێغه مبهر - صلی الله علیه وسلم -
میوانه کانی که لای بوون هه لسان و ته بوو ته ییووب و
خیزانه کهشی سه رکه و تن بو سه ره وه بو شوینی خویان ..
هه ره ته وه نده بوو دهر گایان داخست ، خیرا ته بوو ته ییووب

ئاوپرى دايەوۈ بۇ لاي خىزانە كەي و پىي وت :

مالى كاومان ، چىمان كرد ؟ !

ئايا ئەگونجى پىغەمبەرى خوا - صلى الله عليه

وسلم - لەخوارەوۈ بىت و ئىمەش لە سەرەوۈ ؟ !

ئايا ئەگونجى ئىمە بکەوینە نىوانى پىغەمبەرو

وەحى يەوۈ ؟ ! كەواتە ئىمە تيا چووين ..

ژنو مىردە كەوتنە گىزاوى پەشىمانىي و

سەرسامى يەوۈ .. خەم و خەفەت داىگرتنەوۈ .. خوشىي

و شادمانى هاتى ميوانى ئازىريان لى تىك چوو . لە بەر

خويانەوۈ بەختەوۈرتىن خىزانى مەدىنە بوون ، كەچى

وا خەم و پەژارەي ئەم نەزانكارىيەيان يەخەي پىي گرتن ..

نازە چارىيان نى يە ، ئەبى ئارام بگرن تاروژ ئەبىتەوۈ

.. ناچار چوونە لايەكى خانوۈە كەوۈە كەنارىيان گرت

تاراستەوخۆ بەسەر سەرى پىغەمبەرى خواوۈ نەبن ، وە

به كه تاراو به سهر نوو كى په نجهى پى يانه وه هات و
چويان نه كرد . . .

خوشه ويستى يه كه له دلوه بىت زور جياوازه له وهى
كه له بهر روو گيرى وه يا ترس پشان بدرى . . .
پرؤگرامه نه فامى يه كان هم جوره خوشه ويستى و ريزه
به خويانه وه شك زابهن و ناتوانن له دل و دهروونى
سوئنگه وتوو كه ياندا بپروئين . . .

همه يه كيكه له جياوازي يه كانى نيوان ئيسلام و
هموو ريبازه نه فامى يه كان . . .

هرچونى بوو رؤزيان لى بووه . . . نه وسا نه بوو
نه ييووب هاته لاي پيغه مبهروو وتى : به خوا ئيمشه و
نه منيش و نه نوم نه ييوو بيش چاومان نه ناوه به يه كا . . .
پيغه مبهر - صلى الله عليه وسلم - فهرمووى :

له بهرچى نه بوو نه ييووب ؟!

وتی : بیرم کرده وه کهوا من وام بهسه ر
خانوو ییکه وه که تو وای له ژیریا وه نه گهر بجوو لیمه وه
تۆز نه بارئ به سه رتاو ئازارت نه دا ، ئینجا من
که وتوو مه ته نیوان تو و وه حی یه وه . . .

فهرمووی :

خۆت نار ه حه ت مه که نه بوو نه ییووب ، له بهر
نه وه ی خه لکی زۆر سه رمان لی د ه دات وا چا کتره بو
ئیمه که له خواره وه بین . . .

نه بوو نه ییووب نه لی :

گوپرایه لیم کرد بو فه رمانه که ی ینغه مبه ری خوا
- صلی الله علیه وسلم - تا له شه ویکی ساردا گۆزه ی
ئاوه که مان شکا و ئاوه که ی رزایه ناو بالآخانه که وه . . .
خیرا هه لمه تمان برد بو نه هیشتنی ئاوه رزاوه که ، وه
جگه له قوماشیکی قه دیفه که له جیاتی لینه نه ماندا

به خو مانا هیچمان به لاوه نه بوو ، به په له دستمان کرد
به وشک کردنه وهی تاوه که پیی نه وه کو دلویه دا بداته
خواره وه سهر پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه
وسلم - ♦

ههر که روژ بووه وه هاتمه خواره وه لای پیغه مبهری
- صلی الله علیه وسلم - و وتم :

له جی دایک و باو کم ، پیم ناخوشه من له
سهره وه بم و توش له خواره وه ♦♦ ینجا دهنک و باسی
گوزه که م بو گپرایه وه و نه ویش به گوئی کردم و
سهر که وت بو بالأخانه که و خیزانه که شم دابه زینه
خواره وه ♦♦

تا تم راده یه موسلمانان کان به تنگ دل نارامی
پیغه مبهری خواوه بوون ♦♦ نه یان نه هیشت دلی گهرد
بگری ♦♦ سهر بازی به وه فا و مهرد و قارمان بوون ♦♦
بویه ره زامه ندیی خواو سهر به رزی ههر دوو جهانیان

وه دست هينا ۰۰

پنځه مبهري خوا - صلى الله عليه وسلم - نزيكهي
حهوت مانگ له مالي ته بوئه يووبا مايه وه هه تا
مز گه و ته كه ي خو ي - له و زه وي يه چوله دا كه وشتره كه
چوكي تيا دا دا (۱) - ته واا بوو و گواستيه وه بو
ناو ته و زوورانهي كه به ده وري مز گه و تا بو خو ي و
خيزانه كانى كرد بو وه وه •

به مه خواي گه و ره ويستي وا بوو خير و خو شي و
پروزي دراوسيه تبي پنځه مبه ر - صلى الله عليه وسلم -
له كيس ته بوو ته يووب نه دات ، تا به و په پري
ميهره بانى يه وه پي كه وه بزين و له قوولا يى دينا
يه كترى يان خو ش بو ي ، به شيوه يه كه هيج جيا وازي
ومن و تو يه كه له نيواندا نه بيت ••

(۱) شويني چوك دا داني وشتره كه ئسته ميمبهري
مز گه و ته كه ي پنځه مبه ره - صلى الله عليه وسلم -
له مه دينه ••

پیش وای راسته قینه و موسلمانیا دلگوشاد

هیمینی و ئاسایش و برابری و به یه کا بوون و
خوشه و یستی بالیان کیشا بوو به سهر پایتهختی دهولهتی
قورئاندا •• کومه لی خواناس خهریکی خواناسیی و
پهروه رده و به پروه بردنی کاری روزهانی سهرشانی بوو ••
خهریکی بنیات نانی قه لای دادو یه کسانیی بوو تا بیته
په نای ماف خوراوان ••

کومه لی جوامیر ملکه چی فرمانه کانی خوا و
پنجه مبهری خوا بوو •• بویه هه موو رینگایه کی سوود
به خشی گرتبووه بهر بو گیشتن به و ئامانجه بهرز و
پروزانه ی که مایه ی حه سانه وه ی ئاده میزادن ••

به تایه تی پی پنجه مبهری ئازیز و هاوه له زور
نزیکه کانی ، ئه مان زیتر له هه موو که سی بهرزه وه ندیی

نایبه تی یان له بیر چوو بووه له پیناوی خزمهت کردنی
ئیسلامی بیگهرد ، ئەمان خۆیان و مال و خیزانیان له بیر
چوو بووه ، مه بهستی سه ره کی یان له ژیان بریتی بوو
له خزمهت کردن . . .

دیاره هه موو سه رکرده و هه ل سوو پرتنه رانی
کاروباری و لاتن دهست بهرداری کاسپی ئەبن و ژیانیشان
بو مسوگه ره ئە کریت له بهرزترین پله و توانادا . . .

به لام پیغه مبه ری خوا - صلی الله علیه وسلم - وه
هاوه له نزیکه کانی - خوا لیان رازی بیت - جیاوازی یان
زۆره له گه ل سه رکده و دهست رویشتوووه نه نامه کانا ،
چونکه نه فامان جگه له و دهست برین و خوین مزینه
هیچی ترین لی نایی و هه موو شیوه یه ک ژیان و رابواردنی
خۆیان و خزم و کهس و کاریان مسوگه ره ئە کهن و
هه موو هه ول و کوششیکیان بو پاریزگاری و بهرده و امی
رابواردن و زیاته ئاژه لی یه که یانه . . .

که چى پيغه مېر - صلى الله عليه وسلم - و
 هاوه لاني بهر له وهى به خششى ئاسمانيان بوئيت هر
 به که يان پياوئىكى ليهاتووى دست و دم پاك و مېردانه
 نه زيا و گوزه رانى مسوگر ده کرد . به لام دواى هاتى
 ئيسلام و گران بوونى ئهركى سهرشانيان ناچار بوون
 دست بهردارى كاسپى بېن و ئاوپرى به كجاريى بده نه وه
 بولاي ريبازى زنگار كهر . . له گه لئمه مه شا هيشتا ژيانئىكى
 ئاسايشيان نه نه کرد چ بو خوئيان وه چ بو خاوخيزانيان
 به لكو نه و دارايى و سامانهى كه هه يان بوو يا نه وهى كه
 نه هاته مشتيان زوربهى زوريان له پيناوى ئيسلامدا خه رج
 نه کرد . . به مه خوئيان به جارئى له ژيانى ئه م جيهانه
 بيهش كرد بوو به هيوای ژيانى پاشه روژه وه چونكه
 هه لسوورپنه رى كاروبارى موئلمانان كان بوون !!

نه و موئلمانانان هس كه دست روئشتوو بوون به وه پېرى
 جوامپىرى به وه دستيان نه نايه مال و سامانانان وه تا

•• رەزامەندىيى پەرۋەردىگارىيان دەست كەۋىي

عەبدوللاي كوپى عەباس - خوا لىيان پازىيى بىت -
ئەگىر يىتەۋە :

لە قولەي گەرمای نىۋە پۋىيە كى ھاۋىندا ئەبۋبەكر
- خوا لىي رازىيى بىت - دىتە دەرەۋە بۆ مز گەوت و
عومەر - خوا لىي رازىيى بىت - چاۋى پى ئەكەۋىي و
ئەپرسىي :

چۆن لەم ساتەدا ھاۋوۋىتە دەرەۋە ؟!

ئەلى : لە تاۋى برسىيىدا !

عومەر ئەلى : بە خوا مىنىش تەنھا لەبەرئەۋە !!

لەم كاتەدا يىغەمبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم -

ھانە دەرەۋە و لىي پارسىن :

چۆن لەم ساتەدا ھاۋوۋنەتە دەرەۋە ؟ !

وتىان : لەتاۋى ژانە سكى برسىيىدا !

فهرمووی : بهو خوابیه گیانمی بهدهسته منیش

نه‌ها له‌به‌ر‌ئه‌وه ••

•• نازیزه‌کانم •• خو‌شه‌ویسته‌کانم •• پیشه‌واکانم ••
ئه‌ی‌هه‌لگرانی بانگی رزگاریی راسته‌قینه •• ئه‌ی
هه‌لگرانی مه‌شخه‌لی نازادیی راسته‌قینه •• ئه‌ی پانه‌وانانی
رینگای سه‌ربه‌ستی و دادو‌یه‌کسانی ••

ئه‌ی پیغه‌به‌ری نازیز •• ئه‌ی ئه‌بویه‌گری
خو‌شه‌ویست •• •• •• ئه‌ی عومه‌ری قاره‌مان
دل‌م‌گری‌گرتووه •• هه‌ست و هو‌شم‌خرو‌شاوه •• سه‌رم
سو‌ر‌ماوه له‌ئاده‌میزادی به‌دبه‌ختی سه‌ر‌لی‌شیاوی می‌شک
به‌نج‌کراوی چاوبه‌ستراو •• واپشتی له‌ر‌باززه
پینگه‌رده‌که‌ی خوا‌هه‌لگردووه و به‌ملی که‌چ و سه‌ری
شو‌ر‌ه‌وه شو‌ینی ر‌باززه نه‌فمی‌یه زیان به‌خشه‌کان
که‌وتووه ••

به‌نیازی خو‌ی ئه‌یه‌وی له‌سایه‌ی ئه‌و بیروباوه‌ر‌ه
ده‌ست بر‌انده‌دا بجه‌سیت‌ه‌وه •• نازانی هه‌تا ئه‌وه ر‌یره‌وی

بیت مه گهر ههر زامه کانی به سوڤن و پنیانه وه بتلیته وه ••
به نیازی خوی پیشه وای دلسوزی دهست نیشان
کردوو ، نازانی به سهر خوین و گوشت و عاروق و
شهره فی شه وه وه ئه وان ئه گنه ئاوات •• ئاواتی گلاویان
•• سهره نجامیش په شیمانی ههر دوو جهانی به
شوینه وه یه •

نازیزه کانم •• ناچارم به پیی توانا تا ههر کوئی دهنگم
و دهنگی هه موو برایه کی ئیماندارم بر ئه کا ، به هه موو
هئیزیکمانه وه ، هاوار بکهینه ئاده میزاد : ئیتر به سیه تی •
بگه پیره وه •• تاکه ی به دهستی خۆت ، خۆت ئه که یته •
به نده ی ئه لقه له گوئی دوژمنانی مرو فایه تی ؟!

تاکه ی به دهستی خۆت ، خۆت ئه که یته
نیچیریان ؟ !

تاکه ی به دهستی خۆت قورپاو ئه گریته وه و
خۆتی تی ئه خهیت ؟!

وهره به ویزدانه‌وه ، به بی لایه‌نگیری ، سهرنجی
میژووی نده‌میزاد بده . . .

بزانه داخو سهر بازخانه‌ی خوا دوستی ناده‌میزاد
بووه و حه‌سانه‌وه‌ی پیشکesh کردووه یان سهر بازخانه‌ی
شه‌یتان ؟!

بزانه داخو له سایه‌ی به‌رنامه‌ی خوادا مرو‌فایه‌تی
سهر به‌ست و رزگار بووه یان له‌سایه‌ی به‌رنامه‌ی
نه‌فامیدا ؟ !

به‌لی ، پیغه‌به‌ری نازیزو - صلی الله علیه
وسلم - ، دوو هاوه‌لی نزیکترینی نه‌مه رابواردن و
خوشی‌یانه له سایه‌ی حکوومه‌تیکا که خو‌یان کار به‌ده‌ست و
هه‌لسوو‌رینه‌رینی !!

کومه‌لی ئیماندار وا له‌وپه‌ری خوشی و نارامیدا ،
که‌چی سهر کرده و پیشه‌واکان ده‌ستیان له به‌رژه‌وه‌ندی

خویان بهرداوه بو خزمه تی ئیمانداران و وابرسی یانه ••
ههتا نانی وشکیش که برسیتی بی ویردان سه رکوت بکا
دهستیان ناکه ویت •

•• با مروّفه ماف خوراوه کان بّین ••
•• با مروّفه راستی ویسته کان بّین ••
•• با مروّفه داد ویسته کان بّین ••
•• با مروّفه رهش و رووته کان بّین ••
•• با مروّفه خاومن دلّ و میشک و ویردانه کان بّین ••
•• با بّین و سهیر کهن •• ئەمهتا ریاز •• ئەمهتا
•• یاسا •• ئەمهتا ماف •• ئەمهتا یه کسانیی و دادو
خۆنه ویستن •• بهسیه تی خۆخه له تاندن !!

ئینجا بّیغه مبهری خۆشه ویست - صلی الله علیه
وسلم - فهرمووی :

•• ههلسن بّین له گه لما ••
ههرسیکیان به رهو مالی ئیمانداریک که خواو

پښه مبهري خواي خوش تهويست كهوتنه پړي •• بهره و
دالي ته بوو ته يوو بي ته نصاري ، دراوسي پښه مبهري
خوا - صلى الله عليه وسلم - •

ته بوو ته يوو بزور پښه مبهري خواي خوش
تهويست ، بويه هموو روژي خواردني تايه تي بو
ته خسته لاوه ، جا ته گهر دوا بکه وتايه و له کاتي خويا
فرياي نه که وتايه ته وسا ته يدايه ده ر خوردي
خيزانه که ي ••

ته بوو ته يوو ته لي :

ناني ثواره مان چاك ته كرد بو پښه مبهري - صلى
الله عليه وسلم - و ته ماننارد بوي ، کتي پاشخوانه که ي
ته نارده وه من و خيزانه که م ته گه پراين بزائين له کام لاوه
جيگه دهسته که ي تيا دياره ، تالي ي بخوين و پيروزيمان
دهست که وي ••

کتي گه يشته بهر ده رگا که يان خيزانه که ي هاته

دەرەو و بهوپه‌ری دل فراوانی و میوان په‌زیری به‌وه
به‌خیره‌هانی لی کردن •• جا پیغه‌مبه‌ر - صلی الله علیه
وسلم - فەرمووی :

ئەبوو ئەییوب لە کوێه ؟

ئەبوو ئەییوب لەناو باغیکی دارخوره‌ی نزیکیدا
ئیشی ئەکرد ، که ده‌نگی پیغه‌مبه‌ری بیست به‌په‌له
هاته‌وه و ئەویش به‌ خیره‌هاتیکی گه‌رمی میوانه‌ک‌نی
کردو به‌سه‌ر سوپ‌مانه‌وه وتی :

ئەه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا، تا ئیسته‌ له‌م کاته‌دا نه‌هاتوویت
بۆلامان (۱) •• فەرمووی : راست ده‌که‌ی •

(۱) ئەم وته‌یه‌ی ئەبوو ئەییوب ئەوه ئەگه‌یه‌نێ که
یه‌که‌م جاره پیغه‌مبه‌ر - صلی الله علیه وسلم - له
خۆیه‌وه و له کاتی نان خواردندا چوو‌بیتته‌ ماڵی
ئەبوو ئەییوبی دراوسێی ، به‌لکو هه‌ر ماڵیکی‌تر
که ئەبوو ئەییوب ئاگاداریی •

ئىنجا ئەبوو ئەيىوب فېر كەي كىرد و لەناو
باغە خورما كەيدا هېشووو خورمايە كى بېرى ، كە
خورما كانى لە گەيو و نيوہ گەيو تىكەل بوو و هېنايەوہ
بۆ ميوانە نازيزە كنى •• پىغەمبەرى خوا - صلى الله
عليه وسلم - پىي ناخۆش بوو ئەبوو ئەيىوب زيانى
لى بکەوتى بۆيە فەرمووى :

نەمويست ئەمە بېرىت ، بۆچ خورما گەيوہ كانت
بە هېشووہ كانهوہ نەچنى بۆمان ؟

وتى : ئەي پىغەمبەرى خوا ، پىم خۆش بوو
لە گەيو و نيوہ گەيوہ كانىش بخۆيت ، وە هەروەها
حەيوانىكىشت بۆ سەر ئەبېرم ••

فەرمووى :

ئەگەر سەرت بېرى شيردەر سەر مەبېرە

ئەبوو ئەييوب خوا خواي روژيكي وهاي بوو
 تا دراوسي خۆشهويست به بهرمينه وه خوي بكا به
 ماليا و ميواني تریش له گهل خويا بيني • بويه خيرا
 چتيريكي گرت و داي به زه وييدا ، ئينجا به خيزانه كهي
 وت : توش ناني تازه مان بو بي بگهينه •• خويشي
 چتيره كهي كهول كردي به دووبه شه وه : به شيكي
 سوور كرده وه و به شه كهي تریشي برژاند •• تا ئهم
 ئەمهي كرد خيزانه كهي گورج و گول ناني گهرمي
 بي گه ياند ••

كاتي خواردن پي گه شت و خرايه به رده سستي
 پيغه مبه ر و دوو هاوه له كهي ، پيغه مبه - صلي الله عليه
 وسلم - پارچه يهك له گوشته كهي هه لگرت و خستيه ناو
 نانكه وه و فهرمووي :

ئەبوو ئەييوب ههسته به په له ئەم پارچه يه به ره
 بو فاطيمه ، چهند روژيك ئەبيت ئەمهي دهست

نه كه وتووہ (۱) •

هه لويسته كانت زور بهرزو پيروزن تهى پيغه مبهري
نازيم ، تهى رزگار كه رى مروفايه تيبى •• تنها خوت
نيت كه بهرزوه ونديى تايبه تيت خستيتته پشت گوى ،
بهلكو هاوه له نزيكه كانت •• وه زيرى دسته راست و
دسته چپت •• خيزان و دناله كانيشت هاوبه شن له

(۱) تهمه دهري نه خا خيزانه كانيان به پلهى خويان
برسيى نه بوون ، وه هيچ نه بئ شتيكى نه وتويان
بوره تاخويانى پئ تيربكه ن ، به لام له سنوورى
تير بوونى مال و مندا لدا ، نهك به شى سهروك
خيزانه كان بكات ، بويه وا برسيتيى زورى بو
هينا بوون •• تهمه ش له وه وه وه رى نه گرین كه
موسلمان نه بئ پيشهى خو نه ويستن بئ ••
خزمت كردن بئ •• له نهركا له پيشه وه و له مافدا
له دواوه بئ •• بويه نه بئ دواى بيخه م كردنى
خيزان و منال نهوسا خه مى خوئ بخوا ، وه
ههروهك له پيشه وه ره عيه ته كهى تير نه كا وه هاش
خيزانه كهى پيش خا •• تهمه سه رسورمانيشى ناوى
چونكه پهروه ردهى قورئان ناوازهيه ••

• • هه‌لمه‌تی رزگار یخ‌خواییدا • • فاطمه‌ی نازداریش • •
 ئەو فاطمه‌یه‌ی که یه‌کیکه‌ له‌و چوار ئافره‌ته‌ی که له‌ ناو
 هه‌موو ئافره‌تاندا به‌ ته‌واویی پێگه‌یشتوون ئەویش
 به‌شداره‌ له‌م هه‌لوێسته‌ به‌رزهدا • • له‌م خۆنه‌ویسته‌دا • •
 له‌م خزمه‌ته‌ گه‌وره‌یه‌دا • • فاطمه‌ی جگه‌رگۆشه‌ت چه‌ند
 روژیک گۆشت به‌ چاوه‌ ئابینی • • که‌چی هه‌ر دهم به‌ تالکی
 خۆبه‌رست توانی دوو که‌س بخه‌له‌تینی و ده‌ست
 خه‌رویان بکا ، لافی رزگاری و رزگار یخ‌خوای لی
 ده‌دات (۱) • •

(۱) له‌ راستیییدا هه‌لبژاردنی ناوچه‌ی حیجازی وشک و
 که‌م ده‌رامه‌ت و ژیان و گوزه‌ران سه‌خت ، بو
 ئەوه‌ی دره‌ختی ئیسلامی تیا بنیژریت ، دانایه‌تی
 زۆری تیا به‌ ، یه‌کیکیان ئەوه‌یه‌ ئەم نه‌مامه‌ پێویستی
 به‌ پیاوانی لی‌ها تووی به‌رگه‌گر هه‌یه‌ که‌ هه‌موو
 تالکی و سویری یه‌کیان به‌لاوه‌ ئاسان بیت و بتوانن
 به‌رگه‌ی شالاوی نه‌فامیی و ته‌نگ و چه‌له‌مه‌ی
 روژگار بگرن ، وه‌ بتوانن روژانی ره‌ش و پرسته‌م
 و مه‌ینه‌تی و که‌م ده‌رامه‌تی به‌سه‌ر به‌رن • •

بهائی میوانه کان له مالی ئەبوو ئەبیووب تیریان
خوارد ئینجا پیغه مبهەر - صلی الله علیه وسلم -
فهرمووی :

« نان و گوشت و خورما و خورمای نیوه گه یوو و
خورمای تهواو گه یوو » !! وه فرمیسک به چاوه کانیا هاته
خواره وه ، ئینجا فهرمووی :

« به و خوییهی گیانمی به دهسته ئەمه ئەو نازو نیعمه ته یه
که له روژی قیامه تا له باره یه وه پرسیارتان لی ئە کرئی (۱)
جا ئە گهر له مه تان بی به خشرا و دهستان کرد به خواردنی
بلین : « بسم الله » وه دوای تیر خواردنیش بلین :

« الحمد لله الذي هو اشبعنا وانعم علينا فأفضل » •

(۱) مه بهستی پیغه مبهەر - صلی الله علیه وسلم -
له نایه تی هه شته می سووره تی (التکاتیر) ه که
ئه فهرمووی :

(ثم لتستلین یومید عن النعیم) ••

ئىنجا پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ھەلساۋ
بە ئەبوو ئەييۇوبى فەرموو : سبەينى ۋەرە بۆ مالى
خۆمان ••

پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - بەرامبەر بە ھەر
كەسى چا كە يە كى لە گە لا ب ك ر د ا يە حەزى ئە ك ر د پ ا د ا ش تى
بە چا كە ب د ا تە ۋە •• بە لام ئە بو ۋ ئە يى و ب بە گۆ يى ۋە
نە بو ۋ ، بۆ يە عومەر - خوالى رازىي بىت - وتى :

ئە بو ۋ ئە يى و ب ، پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم -
فەرمانت بە سەرا ئەدا كە ۋا سبەينى بچىت بۆ مالى خۆيان ••
ئە بو ۋ ئە يى و ب وتى :

دە سبەردار ۋ گۆپرايە ئم بۆ پىغەمبەرى خوا ••

بۆ رۆزى دووم ئە بو ۋ ئە يى و ب بۆ جى بە جى
كردنى فەرمانە كە ي پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم -
چو ۋ بۆ مالىان ۋ ئە مېش لە پاداشتىا كە نىزە كىكى مالى

پئی به خشیی که له بهردهستی خۆیا بووو پئی فەرموو :
ئه بوو ئه ییووب ، ئامۆژگاریی چاکه ی بکه ، چونکه چه ندی
به لادانه وه بووه له چاکه به ولاره هیچمان پئوه نه دیوه •

ئه بوو ئه ییووب گه پرایه وه ماله وه •• دیاری به که ی
پئغه مبه ری له گه لا بوو • کانی خیزانه که ی چاوی پئی که وت
پرسی :

ئه مه هی کیه ئه بوو ئه ییووب ؟ !

وتی : هی خۆمانه ••• پئغه مبه ری خوا - صلی الله
علیه وسلم - پئی به خشیوین ••
ده ی که واته خاوه ن به خشیش به گه وره و
به خششه کهش به پریز بگره ••

وتی : پئغه مبه ری خوا - صلی الله علیه وسلم -
ئامۆژگاریی کردوین به چاکیی له گه لیا بجوو ئینه وه •
خیزانه که ی وتی :

جاچیی بکهین له گه لیا چاک بی تاموژگاری یه کهی
پنغه مبهه - صلی الله علیه وسلم - جی به جی بکهین ؟
وتی :

به خوا بو تاموژگاری یه کهی پنغه مبهه چاکتر شک
ناهم جگه له وهی نازادی بکهیم ...

وتی : ریگای راستت دۆزیوه ته وه ، وه تو
سهه که وتوو نه بیت .

بهمه نه بوو نه یووب له ریی خوادا نازادی کرد .
نازادی کرد تاسهه له نوئی ژیانئی ناده میانهی بکاته وه
به بهردا . تا تومی ژیانئی راسته قینه بکات ، چونکه له
ترازووی ئیسلاما به ندایه تیبی واته مردن ، ههه چهنده
هه موو مافیکی بهنده پاریزراوه له یاسای ئیسلامدا ،
نازار بوونیشی بریتی یه له زیندوو کردنه وهی .

له پیناوی بیروباوه پرا

ته بیو ته ییوب هه رچون دراوسی یه کی زور چلاک
بوو بو پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه وسلم -
هه روه هاش سه ربازیکی راستگۆی به وه فابوو له بهر
دهستیا ••• ته نها ره زامه ندیی خواو پیغه مبهری ته ویست •••
ته نها به رزه وه ندی ئیسلام و موسلمانه کانی ته ویست ،
بو یه که ههستی ته کرد هه ندی له خزمه کانی - له به نی
نه ججار - دلیان به وتهی مونا فیق و جووله که کان له
خسته براوه و دزی ئیسلام و پیغه مبهری پیشهوا
ته جوو لینه وه ، زوری پی ناخوش بوو ••• ناچار بوو واز
له هه موو په یوه ندی یه ک بیتی که پیچه وانهی ئاینه که ی
بیت ••• که دوژمنی بیروباوه پر بیت بوچی باشه ؟

خزمی وه فای بوخواو بو پیغه مبهری نازیز نه بیت
و به چرپ و چایی خوانه ناسان بخه له تی ته بی ج
که لکیکی خزمی موسلماننی بگری ؟

خزمی خەمی قیامەتی خۆی نەنوا ، ئەبێ چۆن
خەمی دنیای خزمی موسڵمانی بخوا ؟

ئەو بوو بەرە بەرە موناڤیقه کان خەریک بوو
فسەیان بکەنەووە یەك دەری موسڵمانەکان و پێغەمبەری
پێشەوایان تا بەچرپ و چاپی ترسنۆکانە دەریان
پەرینن (۱) ، جا ئەهاتتە مزگەوت و گۆیان ئەگرت بۆ

(۱) موناڤیقان لە هەموو چەرخێکا چینیکی جیاوازن ۰۰
ناونیشانی سەرەکییان ترسنۆکی یە ، ناویرن
راستە و خۆ دوزمنایەتی خۆیان بۆ کۆمەڵی
ئیماندار دەرخەن ۰۰ وا ئەزانن ئەگەر تەنها سەریان
بشارنەووە ئیتر بەسەو پاشماوەی لاشەیان دیار
نییە ۰۰ دەرمانی دۆزینەووەی ئەو کۆمەڵە ترسنۆکە
لەلایەن موسڵمانانەووە ، لەخواترسانە ۰۰ باوەش
کردنە بە قورئانا ۰۰ پەروەردە کردنی دل و دەروونە
لەسەر خواپەرستی ، تابەشیووەکی بیر لێ
نەکراوە خوای گەورە دەست نیشانیاں بکا بۆیان
و پشتیان پێ نەبەستن ۰۰ ئەگینا کە مەتەر خەمی
کردنی موسڵمانان لەخواپەرستییدا ، ئەبیتە
کوێر بوونی چاویان و خەلە تانندیان لە لایەن
موناڤیقانەووە ۰۰ ئەمەش سزایەکی خوایی یە ۰۰

وت و ویزی موسلمانان کان بو ئه وهی که جیا بوونه وه
لیان گالته یان پی بکن و به سووکی سیری
ئاینه که یان بکن ••

روژیکیان پیریکیان له مزگهوت کو بوونه وه و
سهریان کردبوو به یه کا به چه وه قسه یان نه کرد کاتی
پیغمبر - صلی الله علیه وسلم - چاوی پی یان کهوت
به و شیوه یانه وه ، فه رمانی دا بکرینه دهره وه • خیرا
موسلمانان کان هه لمه تیان برده سهریان و لاقیان گرتن و
فرپیان دانه دهره وه ••

یه کهم که سی که هه لسا نه بوو ئه یووب بوو ،
هه لسا بو سهر داریکی مونا فیقی خزمی خوی که ناوی
عمری کوری قه یس بوو ، وه که له به نی نه ججار و
پارزهری خواکانیان بوو له سه رده می نه فامیدا •• دهستی
دایه قاچیکی و به راکیشان فرپی دایه دهره وه و ئه ویش
ئهیوت :

ټه وه ټه بوو ټه يووب له خهرمانی خورما وشك
کردنی به ننی (ټعلبه) دا دهرم ټه كه یت ؟ « واته : زه ویی و
ناوچهی خووانه ! » •

ټه بوو ټه يووب به بټی وه لام دانه وه به جټی
هټشت و هه لمه تی برده سهر خز میکی تری كه رافع ی
كوړی وه دبعه بوو جله کانی گرت و توند رای کټشا و
دای به دهم و چاویان و له مزگهوت کردیه دهره وه و
ټه یوب : ټوف ، چ مونافیقکی پیسی ! له کوپوه هاتووی
بگه پریره وه و له مزگهوتی پیغه مبهری خوادا - صلی الله
علیه وسلم - نه مینیت ! •

نهك ته نها ټه بوو ټه يووب به لكو هه موو موسلمانك
وهك ټه و سهر بازی به وه فاو دلسوز بوو ، ههر کامیانت
بگر تايه به پیاوانه په یمانی دابوو به ئیسلام ، بوپه ههر یه كه
- لهوانهی له وکاته دا ناماده ی مزگهوت - له لایه كه وه
هه لمه تی ټه برده سهر مونافیقکه کان تا به شداریی پاك

کردنه وهی مز گهوت بکات ••

اله کاتیکا ئه بوو ئه ییووب خه ریکی ده ربه پانندی
خز مه مونه فیه کاتی بوو ، عوماره ی کوری حهزم ههستا
بو زهیدی کوری عه مری مونه فیه که ریشیکی درئیژی
هیشته بوو •• عوماره دهستی دایه ریشه که ی و به بی
به زه بی رایکیشا تا له مز گهوت کردیه ده ره وه ، ئینجا
به ههردوو دهستی توند دای به سه ر سنگیا و کهوت
به پستا و به پاله وه ئه یوت : ملت شکاندم عوماره ••

عوماره وه لامی دایه وه : خوا له ناوت به ری ئه ی
مونه فیه ، ئه و سزایه ی که خوا بو تی ئاماده کردوو له وه
به تینتره •• نزیکه مز گهوتی پیغه مبه ری خوا - صلی الله
علیه وسلم - نه که ویته وه •

وه ئه بوو موحه ممه د له به نی نه ججار که به شداری
جهنگی به دری کردبوو و ئه بوو موحه ممه د و مه سهوودی
کوری ئه وس هه لسان بو مونه فیه کی گهنج که ئه مه یه که م

گه نجه له مونافقه كانا ناسراو بیت ، وه كه ناوی قه یسی
كوپی عه مری كوپری سه هل بوو ، به سهر شان و ملیسا
رایان كیشا هه تا له مزگهوت كرایه دهره وه . .

وه عه بدوللای كوپری حاریت یش هه لسا یه وه بو
حاریتی كوپری عه مری مونافیق كه قزیککی دریزی
هه بوو ، عه بدوللای دهستی گایانده قزه کانی و به توندیی
رایکیشا به زه ویدا هه تا گه یاندی یه دهره وه ی مزگهوت .

حاریتی مونافیق وه کو بیه وی گللی بی بکا له عه بدوللای
وتی : زور دل ره قیت به کار هینا نه گه لئا نه ی كوپری
حاریت . عه بدوللای وه لامی دایه وه : نمایانی نه وه یت ، نه ی
دوژمنی خوا ، له سهر نه و قورژانه ی كه له باره ته وه
هاتوته خواره وه . . نزیککی مزگهوتی پیغه مبهری خوا
- صلی الله علیه وسلم - نه كه ویته وه ، چونكه تو
گللاویت .

ههروه ها موسلمانیک له به نی عه مری كوپری

عهوف هه‌لسایه‌وه بو برایه‌کی خوئی که ناوی (زووه‌یی) کوپری حاریث بوو نه‌مزگه‌وت کردیه دهره‌وه و به ئوف و بیزاریی خوئی لئی دهرپری و پئی وت : شه‌یتان به‌سه‌رتا زال بووه و خه‌له‌تاندووتی •

به‌م شیوه‌یه کومه‌لی ئیماندار به‌فرمانی پیغه‌مبه‌ر - صلی الله علیه وسلم - خزمه‌مونا‌فیه ترسنوکه دلپسه‌کانیان دهرپه‌پران‌دو مزگه‌وتیان لئی پاک کردنه‌وه و وه‌فاداری و دلسوزیی و راستگوویی خو‌یانیان سه‌ماند بو پیغه‌مبه‌ری نازیزو ئاینه‌ بیگه‌رده‌که‌ی ••

وه به‌م شیوه‌یه کومه‌لی ئیماندار له‌پیناوی بیرو‌با‌وه‌پ‌دا ده‌ستیان له‌هه‌موو په‌یوه‌ندی‌یه‌کی نه‌فامیی به‌رداو به‌دئ و به‌گیان لئی بران بو خزمه‌تی ئیسلام ••

سربازي دليوز

له سالی شه شهمی کوچیدا په یمانی حوده ییبه له
نیوان موسلمانانه کان و قورپه یشدا به سترأ ، که یه کئی له
بهنده کانی نه وه بوو تاماوهی ده سال جهنگ و کوشتر له
نیوانیاندا رووندهات ••

نهم په یمانه کاریکی پر دانا یه تیبی پیغه مبهری پیشه و
بوو - صلی الله علیه وسلم - تا بتوانی لابکا به لای
جووله که ی ناشوب و ناگر هه لگیر سینهدا •• نه و
جووله کانه ی که له خه یبه ردا جه میان خوارد بوو و به
هموو شیوه یه ک پلانیان دانه نا تا عه ره به بت په رسته کان
هه لنین و له شکر به رنه سهر پایته ختی حکوومه تسی
نیسلامی تازه پیگه یشتوو •

بو یه به هه له اتنی مانگی موحه پرپه می شالی جه و ته می
کوچی پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه وسلم - خوی
کو کرده وه تا هیرش به رتته سهر خه یبه ری ناپاک که

خواهني (۱۰) دههزار جهنگاوري پرتفاقي خاوهن
قهلاو سهنگهري سهخت بوون ، بهمهرجي لهشكري
موسلماننه كان بريتي بوو لهو ههزار و چوارصده
سهربازهي كه نامادهي پهيماني حوده يسيه بوون . . .

كورته كهي به كوومه كيي و پشتيواني خواي گه وړه
لهشكري هيلاك و ماندوو و بي تفاقي مهدينه ، تواني
قهلاي سهختي جووله كهي ناشوب تيك بشكيني و لهشكري
خراپويست دهست كوټا بكا . . .

جا به پي ي ياساو باوي جهنگ موسلماننه كان ههندي
له نافرته جووله كه كنيان بهديل گرت (۱) كه يه كي

(۱) موسلماننه كان ناچار بوون كافران به ديل بگرن
چونكه كافرانيش موسلماننه كانيان بهديل ته گرت
بهلام جياوازي بهرنامهي ئيسلام و بهرنامهي كافران
ليره شدا دهرته كه وي كه ئيسلام سوژ و ره حمي
زوړي به كار هيناوه بهرامبر به ديله كاني جهنگ ،
به پيچهوانه ي كافرانه وه كه هه موو خراپه يه ك
بهرامبر به موسلماننه ديله كان ته كهن . . .

لهوانه سه فييهى كچى حويه يى كورى نه خطهب بوو كه
 نهوه بوو له دوايدا به رهامه ندى خوى مؤسلمان بوو و
 بووه يه كيك له خيزانه كانى پيغمبر و دايكانسى
 ئيمانداران (۱) ۰۰۰

دواى دوور كه وتنه وه له ناوچهى خه بهر به پيى
 رهامه ندى سه فييه خوى ، كرايه بووك ۰۰ جائه و شهوه
 بيى نه وهى پيغمبر - صلى الله عليه وسلم - ئاگادار بيت
 مؤسلمانىكى نه نصارى مه تر سيبى لى نيشت له سه فييه و
 قه ومه كهى نه وه كو خراپه يه كه ده رهق به پيغمبرى خوا
 بكن ، به تايبه تيبى دواى نه وهى زه ينه بى خيزانى سه للامى
 كورى ميشكه م زه هرى كرد به گوشتى مه پروه و خهريك
 بوو ده رخواردى پيغمبرى بدا ، بويه بريارى دا

(۱) مه گهر به پشتيوانى خوا مؤسلمان بوونى سه فييه
 - خوا لى رازى بيت - له ناميلكه يه كى تايبه تيبدا
 ميشكهش بكرت *

ئەوشەوۈ لە دەرهوۋى چادىرە كەدا پاسەوانى پىغەمبەرى
خوابىت •• ئەوشەوۈ تا بەيائى شمشىرە كەى لە كىلان
دەرهىنا بوو و بەدەورى چادىرە كەدا ئەسوورپايەوۈ ••

دەمەو بەيان پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم -
گوى لى لەجم و جوولى بوو ، پرسى :

چىت ئەوئ ئەبوو ئەيووب ؟

وہ لآمى دايەوۈ :

ئەى پىغەمبەرى خوا ، ترسام ئەم ئافىرەتە دەستت
لى بووشىنى ، چونكە باوك و مىردو قەومە كەى
كوژران و ئەمىش نەو موسلمانە و هىشتا دلى دانەمە زراوۈ ،
بۆيە ترسام نەوۈ كو تووشى زىاننىكت بكا •• وتم : ئەگەر
بجوولتتەوۈ ، لىتتەوۈ نىزىكم ••

پىغەمبەرىش فەرمووى :

خوابە ئەبوو ئەيووب پارىزە ، ھەروەك ئەمشەو

منى پاراست ••

داخوازیی سهره مرگ و

ٲه بوو ٲه ییووب ههروهك موسلمانٲكی ٲیگه یشٲووی-
دل و دهروون فراوان بوو ههروه هاشن موسلمانٲكی به
غیرهٲ و كوٲنه ده ر بوو ۰۰ موسلمانٲكی به وه فا بوو
به رامبه ر به و به ٲینهی كه دابووی به خواو به ٲیغه مبه ره كه ی
- صلی الله علیه وسلم - ، بوٲه له هیچ جهنگیكی
ٲیسلامیدا ، هه ر له سه رده می ٲیغه مبه ره وه هه تا سه رده می
موعاویه ، دوا نه كه وت و به شداریی هه موویانی كرد
مه گه ر سیا به یه كیكه وه په شو كابٲی و نه یتوانٲی له یه كیكی
ترا به شداریی بكا ۰۰

وه كاتٲی عهلیی كوری ٲه بوٲالیب - خوالٲی رازیی
بٲت - ٲایٲه خٲی له مه دینه وه گواسته وه بو كووفه ، ٲه بوو
ٲه ییووبی كرده والیی مه دینه ۰ وه له جهنگی «خواریج»
دا له گه ل له شكری موسلمانانه كانا بووه به سه ر گردایه ٲیی

عەلی وە بەشداریی نەهرەوانیشی کردووە . .

موعاویە لەسالی پەنجاو دووی کۆچیدا (۱)
بەسەرۆکاییتی یەزیدی کورپی لەشکرێکی پێکەوه نا
بەنیازی رزگارکردنی قیسطەنطینیە (ئەستانبول) .
لەوکاتەشا ئەبووئەییوب پیرێکی بەسالاجوو بوو
کەتەمەنی نزیکی هەشتا سالی بوو بوو ، ئەم تەمەنەدا
هاوەلیکی خۆشەویست و بەپزیزی وەک ئەم لای نەنگ
نەبوو بچیتە ژێر فرماندەییی یەزیدەوه (۲) و لەیناوی
خوادا سواری کەشتیی بی و دەریای سپیی ناوەراست
بەرەو ئامانجی لەشکرێ موسلمان بداتە بەر . .

ئەبووئەییوب چاک لەقورئان گەشتبوو ئەیزانیی

(۱) الاعلام (۳۳۶/۲) . لەهەندی ریوایەتە سالی
پەنجاو پینجە .

(۲) ژیانی یەزید ئاشکرایە ، ئەتوانی بۆنموونە سەیری
پەراوی (تاریخ الخلفاء) ی « المیوطی »
بکەیت . .

كه قورپان فەرمانى داوه : « انفروا اخفافا وثقالا » ئىتر
 ماوهى كه مته رخمىي و گوشه گىرىي نى يه . . كه واته
 له ئىسلاما خانه نشىنى نى يه ، به لكو موسلمان ئه بى هه تا
 هيزى تىايه و هه تا دلى ئىش ئه كا ، به شه وو به روژ ،
 چهندى له توانادا هه يه ، نه وه ستى و ئىش بكا ، خزمهت بكا
 ، چا كه و ئاسايش بلا و بكا ته وه ، تا به م شىوه يه پىويستى يه
 جو ربه جو ره كانى كو مه لى ئيماندار به زووترين كات و
 له باشترين شىوه دا بىنه دى . به مه كو مه لى ئيماندار به
 سائلك گه شه كردنى چهنده ها سالى كو مه لانى
 تروه دست دىنى . . ئه مه يه چاره سهر و نه خشه تا كو مه لى
 ئيماندار پىشكه وى و بحه سىته وه .

به لام خوا ويستى و ابو و دواى كه مى له ده ست
 پىكردنى جهنگ له گه ل دوژمناندا ، ئه بو و ئه يووب
 نووشى نه خووشى يه كى سهخت بوو به شىوه يه كه په كى
 خست و تواناى نه ما به رده و ام بيت له سهر جيهاد . . .

له كاتىكا له جىگادا كه وتبوو يه زىدى سهر كرده

به بونهی نه خوئی یه که یه وه سه ری لی داو لی ی پرسیر :

تایا هیچ پیوستیت هه یه نه بوو نه یووب ؟

نه بوو نه یووبی موسلمان ، تاواتی موسلمانی له بهر
چاو بوو که بریتی یه له سه رخستی تایینی خواو بی په روا
چوونه پیشه وه تا کافران په رته وازه که نو کوو و
زنجیری مروّقه چه وساوه کان بشکینن ، وتی :

سه لامم بگه یه نه به سه ربازه موسلمانان کان و پیتان
بلی : نه بوو نه یووب وه سیتی کردوو بوو تان هه تا نه توان
به ناو خاککی دوژمندا بر و نه پیشه وه تا بگه نه دوورترین
شوئن و تهرمه که یه ویشتان باپی بیت ، جا له و شوینه داو
له تهنیشت شوورا کان شاری قیسطه نطنیه دا ، له خاککی
دوژمندا بینرن ! •

تهم وه سته ی کرد و گیانی شیرینی ده رچوو ••
له گه شتی جهادا ته مه نی پیروزی ته واو کرد ، که زور به ی

ژیانی بهم گه‌شته نایابه رزگار یخ‌وازانه‌وه به‌سه‌ر نه‌برد ••

موسلمانی دوست به‌خوا به‌ئاوات گه‌یشت •• ئاواتی
خوی دست که‌وت که‌بریتی بوو له‌ته‌واو کردنی ژیانی
له‌پیناوی به‌رز کردنه‌وه‌ی بیرو باوه‌په‌که‌یدا ••

به‌لی ، نه‌بوو نه‌یووب له‌خاکی غه‌ریسیدا و له
مه‌یدانی جه‌نگدا ته‌مه‌نی ته‌واو کرد ••• جادوای نه‌وه‌ی
یه‌زیدی سه‌ر کرده نویژی له‌سه‌ر کرد ، سه‌ربازه
موسلمانه‌کانیش مه‌ردانه ئاواته‌که‌یان بو به‌دی هیناو
ده‌ستیان دایه هیرش بو سه‌ر دوژمنان ••

به‌هیرش دوا‌ی هیرش دایان گرتنه‌وه تا به‌رده‌میان پی
چۆل کردن و گه‌یشتنه شوورا کانی پایته‌ختی رۆمه‌کان و
ته‌رمه‌که‌ی نه‌بوو نه‌یوو بیشیان پی بوو ، به‌هه‌لیان زانی ،
بو په‌له‌خاکی کافراندا گوپریان بو هه‌لکه‌ندو لاشه‌ی
پیروزیان سپارده گل ••

به‌لام خوا ویستی وابوو رزگار کردنی پایته‌ختی

کافران دوابخات ئه و کاته موسلمانان کان پٿيان رزگار
نه کريت و هه روا بمٿيته وه تا سه رده مي خه لافه تي
عوثمانی يه کان ، ئه وسا رزگار بکريت و بکريته بنکه يه کی
گرنگ بوگه شه کردنی ئيسلام ..

ومخوا ويستی و ابوو ريزو خو شويسٿيک به
ئه بوو ئه يووب به خشيت تائه وه بوو که پٿغه مبهري خوا
- صلى الله عليه وسلم - له خوا پارايه وه بوى تا
پاريز گاريى بکا له پاداشتي پاريز گاريى کردنی ئه و
شه وهيدا که له خه يبه ر گه پارايه وه ، خواى گه وره لٿي
وه رگرت و له هه موو هه لوٿيستیکا پاريز گاريى لٿي کرد ،
هه تا نه گورپه که يشيدا که چهند صد سائٿک له خاکی
رؤمدا بوو ، زياد له پاراستيشي ، هه ر کاتي بي باراني يان
بکيشايه ئه چوونه سه رگوره که ي تا به لکو به بوئه ي
ئه وه وه خواره حميان له گه لا بکا (١) ..

(١) ئه مه بيروه هه ستي ئيسلامي ني يه ، به لام
رؤمه کان که موسلمان نه بوون پٿي هه لئه ستان ..

لهوشه وهدا که موسلمانان کان هپرش ته بهن و ته بوو
ته ییووب ته نیرن ، رومه کان پرسیارته کهن :

ته مشه و چیتان بوو ؟

موسلمانان کانیش هه والیان ته دهنی که ته مه هاوه لیکي
به پیزی پیغه مبهزه - صلی الله علیه وسلم - وه سیستی
کردوو له خاکي دوزمندا بیترین ••

رومه کان به وه پری سه رسورمانه وه به یه زید ته لین :
خویشت و ته وهش که ناردوویتی زور بی ناگان •
چون تیوه بیخه م بوون لیمان و نه ترسان بیکه نینه وه و
تیسقانه کانی بسوو تینین ؟!

یه زید چیی بلی باشه ؟!

سوئندیان بو ته خوا ته گهر به نیازی خراپه وه دهستی
بو بهرن چیی کلیسا و گوپری پلوچا کانیان واله خاکي
تیسلامدا هه مووی ته پرووخیتم و به ربادی ته گهم • ته وسا

ئەوانىش بەببى ئاينى خۆيان سويندىيان بۆ خوارد كەوا
رىزى لى ئەگرن و ھەتا تواناشيان ھەببى پاسەوانىي
ئەكەن ••

ئەو رۆژە پالەوانى مەيدانى جىھانىي ، مۇسلمانە كان
بوون ، ديارە ئەمەش خەلاتى جىھادە •• بۆيە كافران
تواناي دژايەتبي و ناپاكي يان نەبوو بەرامبەر بەمۇسلمانە كان
•• ئەو رۆژە مۇسلمان سەربەرز بوو •• خك وئاوى
لەلايەن كافرانەو زەوت نەكرا بوو •• قورئانى پىرۆز
بەنامەي ژيانان بوو ، گەنج و خويندەواران خەرىكى
ھەول و كۆشى بى وچان بوون بۆ بەرز كوردنەو
ئىسلام •• بۆيە كافران لە پايتەختە كەشياندا - كە
قەلايەكى و ھەسەخت بوو ولەشكرى ئىسلام بۆ چەند
سەدەيەك نەيتوانى رزگارى كا - ھىشتا نەياتنەو پىرا دژى
مۇسلمانە كان بچوولتەو ••

ئەي ئەمپرۆ؟!

• بنگومان ئەمرۆ پېچەوانە يە ! •

ديسان بنگومان خوا كۆمەك و پشتيوان بى ، بۆي
ئەچىنەو و بەوبەرزىي و بلندى يە ئەگەينەو كاتى
باوش كەينەو بە قورئان پىرۆزا ••

لەكۆتايىدا داوا ئەكەين لەخوا بمان خاتە سەر ئەو
رئىيازە راستەي كە رەزامەندىي ئەومان دەست ئەخات و
لە ئەبوو ئەيووب و هاوئەلانىشى رازىي بىت ••

• وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين •

بـ راو

داندر

ابن حجر العسقلاني	١	الاصابة في تمييز الصحابة
ابن عبد البر	٢	الاستيعاب لمعرفة الاصحاب
الحلبي	٣	السيرة الحلية
ابن هشام	٤	السيرة النبوية
دحلان	٥	سيرة دحلان
كاند علوي	٦	حياة الصحابة
الحكمي	٧	القصص الاسلامية
محمد سعيد رمضان البوطي	٨	فقه السيرة
محمد الغزالي	٩	فقه السيرة
ابن الجوزي	١٠	صفة السفوة
الطبري	١١	السمط الثمين
باشميل	١٢	غزوة خيبر
وليد الاعظمي	١٣	الرسول في قلوب اصحابه
عائشة عبدالرحمن	١٤	نساء النبي .
عبدالرحمن رافت الياشا	١٥	صور من حياة الصحابة

ٲهم زنجيره يه

تا ٲسته ٲهم ناميلكانه ده رچوون :

- ١ - عومه يري كور ي سه عد •
- ٢ - نوسه يبه ي كچي كه عب •
- ٣ - عه بدور پره حمان ي كور ي عه وف •
- ٤ - عه بدلآي كور ي مه سه وود •

ژماره (۱۳۱۰) سالی ۱۹۸۲ ی دراوه تی
له کتبخانه ی نیشتمانی به غدادا